

**Indre Helgeland Regionråd
Møte 3-2023**

R- 30/23 Regionale Forskningsfond Nordland, prosjekt via IHR

Forslag til vedtak:

- 1. Indre Helgeland Regionråd(IHR) støtter søknaden «Fra globale utfordringer til regional utvikling» .**
- 2. IHR ber Rana Utvikling i samarbeid med Nordlandsforskning søke til NFK/Regionalt Forskningsfond på midlene for Regionale kvalifiserings- og nettverksprosjekt i offentlig sektor.**
- 3. xx velges til IHRs representant i styringsgruppa**

Søknad til forprosjekt for Regionale kvalifiserings- og nettverksprosjekt i offentlig sektor.

Indre Helgeland Regionråd har muligheter å søke på midler til forprosjekt på midlene for Regionale kvalifiserings- og nettverksprosjekt i offentlig sektor.

Regionrådet har i flere runder diskutert mulige prosjekt som det kan søkes på uten at dette tidligere har medført noe konkret forprosjekt.

«Fra globale utfordringer til regional utvikling»

I starten av 2023 fikk Regionrådet en henvendelse fra Rana Utvikling (RU) om det kunne være interessant å delta i et forprosjekt med tema mangel på arbeidskraft.

Mens forskning på kommunal næringsutvikling ofte dreier seg om hvordan man skal tiltrekke seg investeringer, er det lite systematisk forskning på hvordan man kan løse utfordringene knyttet til mangel på arbeidskraft som utløses av investeringene. Dette prosjektet vil borte på dette gjennom å analysere andre regioners erfaringer fra sterk vekst i etterspørselen etter arbeidskraft, og i dialog med aktørene på Indre Helgeland oversette disse erfaringene til den lokale konteksten, før det utvikles forskningsspørsmål til et hovedprosjekt med mål om å følgeforske Indre Helgeland og Rana kommunes arbeid med å utvikle tilbudssiden i lokale arbeidsmarkeder.

Både AU og Regionrådet har stilt seg positivt til å delta i et slik prosjekt og har bedt RU jobbe videre med en søknad til NFK/Regionalt Forskningsfond.

Rana Utvikling har nå i samarbeidet med Nordlandsforskning klar et utkast til søknad som IHR må ta stilling til.

Hvem er målgruppen for utlysningen:

Målgruppen for utlysningen er kommuner i Nordland, i samarbeid med sine respektive regionråd. Søknader skal ta utgangspunkt i regionvekstavgiftene mellom Nordland fylkeskommune og de 6 regionrådene i fylket, med tilhørende kunnskapsgrunnlag og handlingsplaner. Regionrådene er tiltenkt et overordnet ansvar for involvering og koordinering av deltakelse fra øvrige kommuner i regionen i prosjektinitiativet.

Støttegrenser Kr 350 000-500 000

Antatt tilgjengelige midler 3 000 000

Prosjektvarighet 6-12 måneder

Regionalt forskningsfond (RFF) gir inntil 70 prosent støtte til prosjektene, og maksimalt 500 000 kroner i støttebeløp per prosjekt. RFF stiller krav til minimum 30 prosent egeninnsats i prosjektet fra prosjektansvarlig og samarbeidende offentlige aktører i prosjektet.

Innretningen på utlysningen innebærer at inntil ett prosjekt innvilges i hver av 6 regioner i fylket. Det oppfordres derfor til at deltakende kommuner blir enige innad i sin region om hvilke felles definerte samarbeidsområder i regionvekstavgiftene som skal løftes fram som en FoU-satsing. Kvalifiseringsprosjektene skal ha en klar ambisjon om å lede til et hovedprosjekt. Kvalifiseringsprosjektet skal løse kunnskaps- og forskningsutfordringer som er kritiske for å etablere og gjennomføre et hovedprosjekt (innovasjonsprosjekt), i regi av Regionale forskningsfond eller andre aktuelle finansieringskilder innenfor FoU.

Prosjektene skal bidra til å sikre gode samarbeid og nettverk mellom kommunene i fylket, og til relevante forskningsmiljø og andre offentlige og private virksomheter i Nordland. Kvalifiseringsprosjektet skal avklare samarbeid med kompetansemiljøer og øvrige samarbeidspartnere som kan bidra i hovedprosjektet. Det helhetlige prosjektinitiativet skal ha en ambisjon om å bidra til å spre vellykkede innovasjoner til flest mulige offentlige aktører i Nordland.

Samarbeid med relevante forskningsmiljø anses som en forutsetning for å kunne gjennomføre kvalifiseringsprosjektet. Hovedprosjektet skal ha en målsetning om å bidra til bærekraftig utvikling og omstilling i offentlig sektor og/eller å løse regionale samfunnsutfordringer.

Det overordnede temaet for utlysningen er forskning for fornying, effektivisering og kvalitetsforbedring i offentlig sektor i Nordland.

For mere info se: [Regionale kvalifiserings- og nettverksprosjekt i offentlig sektor i 2022 \(regionaleforskningsfond.no\)](https://regionaleforskningsfond.no)

Utkast til søknad fra RU/Nordlandsforskning.

Vedlagt ligger utkast til søknad «Fra globale utfordringer til regional utvikling» som IHR må ta stilling til. I tillegg må IHR velge sin rep. til styringsgruppa.

Rana Kommune vil være søker og vertskommune ved/Rana Utvikling og Forprosjektet vil gjennomføres som et samarbeid mellom Indre Helgeland regionråd, Rana utvikling, Nordlandsforskning og Nord universitet.

Det er lagt opp til 5 arbeidspakker i forprosjektet, se vedlegg 1.

Det vil opprettes en styringsgruppe for prosjektet med rep. XX Fra Indre Helgeland Regionråd, Ole Kolstad fra Rana utvikling og Stian Bragtvedt fra Nordlandsforskning på vegne av FoU partnerne.

Deltakere i forprosjektet:

Ole Kolstad (adm. direktør Rana utvikling) deltar i styringsgruppen for prosjektet og er overordnet prosjektleder.

Petter Svendsen (prosjektleder Rana utvikling) prosjektleder i Vekst Mobiliseringsprosjektet som skal støtte opp om Freyrs etablering og legge til rette for at Rana kommune får flest mulig positive ringvirkninger av etableringen.

Stian Bragtvedt (seniorforsker Nordlandsforskning) leder arbeidet fra Nordlandsforskning sin side og har doktorgrad i sosiologi med fokus på innovasjon innenfor rammen av den norske samarbeidsmodellen i norsk industri.

Aase Kristine Lundberg (seniorforsker Nordlandsforskning) har forsket på grønn omstilling i offentlig sektor, lokal og regional planlegging, samt interkommunalt samarbeid.

En representant for IHR (Sekretær, eller rep. Fra rådmann/kommunedirektør i Lurøy/Hattfjelldal/Nesna /Hemnes)

Johan Elvemo Ravn (professor Nord universitet/SINTEF) har omfattende erfaring med forskning på industri og omstilling i norsk arbeidsliv. I Ravns portefølje inngår prosjekter både rettet mot yrkesfaglig utdanning og industriell omstilling i forbindelse med det grønne skiftet.

Frode Bjørge (seniorforsker Nordlandsforskning) har forsket på blant annet lokal styring og utvikling, velferdspolitik og innovasjon i offentlig sektor, både i Norge og andre nordiske land.

Utkast til budsjett

Det forutsettes ikke midler utenom egeninnsats fra deltakeren. Maks tilskudd er kr. 500 000, som det søkes om.

Arbeidsplan	Kvartal 3 2023	Kvartal 4 2023	Ansvarlig	Kostnader og egeninnsats
AP1	x		Stian Bragtvedt	350 000, hvorav 50 000 kr egeninnsats Rana utvikling
AP2	x	x	Johan E. Ravn	170 000, hvorav 45 000 kr egeninnsats Rana utvikling
AP3		x	Aase K. Lundberg	100 000, hvorav 50 000 kr egeninnsats Rana utvikling
AP4	x	x	Ole Kolstad/Petter Svendsen	75 000, hvorav 50 000 kr egeninnsats Rana utvikling
Totalt				Totalsum: 695 000 kr Søknadssum: 500 000 kr (hvorav 50 000 til direkte kostnader)

Mo i Rana 27.05.2023

Indre Helgeland Regionråd
Kjell-Idar Juvik
Sekretariatsleder

Vedlegg:

Utkast til søknad fra RU og Nordlandsforskning, **Fra globale utfordringer til regional utvikling**

Vedlegg:

Fra globale utfordringer til regional utvikling

Indre Helgeland og Rana-samfunnet står med etableringen av Freyrs batterifabrikk overfor en rekke komplekse utfordringer. Ofte dreier kommuner sitt arbeid med næringsutvikling om å tiltrekke seg investeringer og arbeidsplasser. Med etableringen av batteriproduksjon i Rana kommune er imidlertid den store utfordringen å skaffe nok arbeidskraft. Det er ingen grunn til å tro at arbeidsmarkedet vil løse dette av seg selv. Tvert imot er det nødvendig at kommunen og regionen som helhet går inn og spiller en aktiv rolle i denne prosessen. Etableringen av Freyr utløser det man kan kalle et etterspørselssjokk etter arbeidskraft, som vil ha konsekvenser også utover batterifabrikken. Nordland hadde ved utgangen av april 2023 1,3 prosent arbeidsledighet, den laveste i landet. Et viktig spørsmål er dermed hva slags tilknytning den kommende arbeidskraften skal ha til Freyr, Mo i Rana og Indre Helgeland, og hvilken rolle regionen kan spille for å utvikle tilbudssida i lokale arbeidsmarkeder.

Dette er sentrale spørsmål fordi batteriproduksjon med stor andel faste ansatte øker sannsynligheten for en realisering av de beste sidene av den norske arbeidslivsmodellen, med høykompetente og selvstendige fagarbeidere, samt partssamarbeid for utvikling av bedriften. Hvordan man fyller det store behovet for arbeidskraft utløst av Freyr, men med ringvirkninger langt utover Freyr, er dermed et strategisk spørsmål. I første rekke for Indre Helgeland og Rana kommune, men siden Freyr er først i løypa i bølgen av batterifabrikker i Norge, vil lærdommene fra Indre Helgeland være svært viktige for andre kommuner med lignende prosjekter på trappene. Mens forskning på kommunal næringsutvikling ofte dreier seg om hvordan man skal tiltrekke seg investeringer, er det lite systematisk forskning på hvordan man kan løse utfordringene knyttet til mangel på arbeidskraft som utløses av investeringene. Dette prosjektet vil borte på dette gjennom å analysere andre regioners erfaringer fra sterk vekst i etterspørselen etter arbeidskraft, og i dialog med aktørene på Indre Helgeland oversette disse erfaringene til den lokale konteksten, før det utvikles forskningsspørsmål til et hovedprosjekt med mål om å følgeforske Indre Helgeland og Rana kommunes arbeid med å utvikle tilbudssiden i lokale arbeidsmarkeder.

1. Innledning og bakgrunn

Mange norske kommuner jobber i dag aktivt for å posisjonere seg for nye industrietableringer, delvis som følge av det grønne skiftet og omstillingen mot et mer bærekraftig samfunn. Dette arbeidet forstås gjerne som næringsutvikling. Til tross for at norske kommuner historisk har spilt en svært viktig rolle i perioder preget av industrialisering og omstilling (Baldersheim 1987), så har kommunenes rolle som næringsutvikler historisk vært lite definert og regulert. Spesielt er det lite forskning som ser på kommunens arbeid for å styrke tilbudssiden i lokale arbeidsmarkeder. Derfor har kommuners arbeid for å imøtekomme næringsmessige behov og skape nye arbeidsplasser vært preget av stor variasjon i både arbeidsmåter og tiltak (Aarsæther et al. 2021). Samtidig er kommunens rolle som næringsutvikler særdeles kompleks og allsidig. Mens kommunale kjerneoppgaver som arealplanlegging og utvikling av infrastruktur utgjør en viktig del, er næringsutvikling et klart eksempel på en oppgave som kommunen ikke kan løse alene. Formelle og uformelle nettverk spiller derfor en avgjørende rolle i slike prosesser, hvor det mobiliseres ressurser på tvers av sektorer, og skapes forbindelser mellom private initiativer og offentlige insentiver for å tiltrekke industrielle investeringer (Bukve 2012).

Etter at investeringsbeslutninger er tatt melder imidlertid nye utfordringer seg, som å tiltrekke seg kompetent arbeidskraft og utvikle lokale kompetansetilbud, utvide og tilpasse kommunale tjenester

til nye behov, og skape koblinger mellom nye næringer og lokal kunnskap. Barnehageplasser, utdanningstilbud, boliger, arbeid til ektefeller for tilflyttende arbeidstakere og fritidstilbud: Dette er utfordringer som kommunen må løse i samarbeid med andre aktører, og som igjen krever en tett koordinering mellom ulike offentlige, private og frivillige ressurser. Utfordringene skifter også karakter fra å være innenfor rammen av relativt smale næringsutviklingsspørsmål, til langt bredere samfunnsutviklingsspørsmål, med kommunen som hovedaktør - særlig om målsettingen er at nye etableringer skal føre til langsiktig regional vekst og ikke være avhengig av omfattende pendling eller midlertidige arbeidere. Hvordan lokale og regionale utviklingsaktører håndterer denne overgangen er avgjørende for hva slags ringvirkninger industrietableringer får over tid.

Den norske samarbeidsmodellen er særlig avhengig av stabil og kompetent arbeidskraft for å lykkes (Levin et al. 2012). I et langsiktig perspektiv er derfor sammenhengen mellom nærings- og lokalsamfunnsutvikling også av stor betydning for konkurransekraften i norsk industri. I særdeleshet gjelder dette i hvilken grad kommuner og regioner lykkes med å skaffe til veie arbeidskraft. Samtidig finnes det lite systematisert kunnskap om hvordan kommuner som blir vertskap for store industrietableringer jobber med å styrke tilbudet av arbeidskraft, og hvilke faktorer som er viktige for å lykkes. Dette gjelder særlig de nettverksdrevne og delvis uformelle sidene av dette arbeidet, samt de spesielt viktige koblingene mellom utadrettet og innadrettet arbeid i den kommunale organisasjonen (Lo 2021). Det er også store variasjoner i hvor godt kommunene lykkes i arbeidet. Enkelte kommuner ser imidlertid ut til å lykkes i større grad enn andre, og det er grunn til å anta at tidligere erfaringer med industrietableringer og større omstillingsprosesser er av betydning for hvor godt kommunene lykkes også i det grønne skiftet. Et sentralt mål for forprosjektet er å sammenfatte systematisk den erfaringsbaserte kunnskapen som finnes i andre regioner som har stått eller står i lignende utfordringer.

I forskning på økonomisk utvikling er regioner en viktig enhet (se for eksempel Cooke 1992, Storper 1993). Regionale innovasjonssystemer omfatter aktører og aktiviteter som er forbundet med læring, kompetanseutvikling, kunnskap og innovasjon (Karlsen 2013). En bred forståelse av regionale innovasjonssystemer rommer i tillegg til universiteter og forskningsinstitusjoner aktører som fagskoler, videregående skoler, NAV, regionale kompetansesenter og andre institusjoner som sammen utgjør den kunnskapsmessige infrastrukturen. For at arbeidet som legges i kompetanseutvikling og koblinger mellom aktører skal bære frukter på lang sikt, må en så stor andel av den framtidige arbeidsstokken på Freyr bli værende i regionen. I et scenario hvor en stor andel av denne arbeidskraften bare har kortsiktige ansettelsesforhold, eller blir midlertidig arbeidskraft, vil man ikke lykkes med å skape et tilbud av høykompetent arbeidskraft på sikt. Etableringen av Freyr sine fabrikker vil potensielt ha behov for 3000 ansatte (Menon 2021). Det er liten grunn til å anta at alt dette kan skaffes til veie gjennom tilflytting (Ibid.). Det vil derfor være nødvendig å tenke langs flere akser i spørsmålet om hvor arbeidskraften skal komme fra.

Utdanningstilbud, kompetanseutvikling og tilflytting er alle viktige verktøy for å skaffe til veie kvalifisert arbeidskraft. Dette prosjektet ønsker i tillegg å se nærmere på muligheten for å mobilisere de som står utenfor arbeidslivet. I Nordland står 3900 unge utenfor arbeid eller utdanning (Indeks Nordland 2023). Prosjektet ønsker å bidra til koblinger mellom relevante institusjoner som kan bidra til at økt etterspørsel etter arbeidskraft fører til reduksjon i utenforskap i Indre Helgeland.

2. Mål for kvalifiseringsprosjektet

Dette forprosjektet vil utvikle relevant kunnskap for Rana og de andre kommunene i Indre Helgeland gjennom å undersøke erfaringer fra andre kommuners arbeid med å styrke tilbudssida i lokale arbeidsmarkeder i forbindelse med store industrietableringer, for deretter å diskutere hvordan disse erfaringene kan nyttiggjøres i regionen. For å utvikle regionale innovasjonssystemer trengs det koordinering innad i regionen. En forutsetning for en slik koordinering er felles forståelser av

utfordringer og muligheter. Dialogen mellom FoU leverandørene og aktørene på Indre Helgeland om relevansen av erfaringer fra Hammerfest, Stord, Skellefteå og Arendal vil bidra til å utvikle slike felles mulighetshorisonter.

Mål og delmål:

Delmål 1: Sammenfatte erfaringer fra kommuner og regioner som er vertskap for store industriprosjekter, med spesielt fokus på innsatsen for å styrke tilbudssida i arbeidsmarkedet.

Delmål 2: Sammen med aktører på Mo og Indre Helgeland syntetisere erfaringene fra delmål 1 gjennom en søkekonferanse på Mo som skal lage et lokalt tilpasset kunnskapsgrunnlag.

Delmål 3: Med bakgrunn i 1 og 2 utvikle forskningsspørsmål til et hovedprosjekt som skal følgeforske Rana sitt arbeid med å styrke etterspørselsida i arbeidsmarkedet i regionen.

Forsknings- og utviklingsutfordringer, spørsmål og metode

ARBEIDSPAKKE 1 – Kartlegge andre regioners erfaringer

Hensikten med AP1 er å undersøke andre regioners erfaringer med raskt voksende etterspørsel etter arbeidskraft i forbindelse med industriutvikling. Aktuelle kommuner og industriutviklingsprosjekter: Arendal (Morrow), Stord (Aker), Skellefteå (Northvolt) og Hammerfest (Melkøya, Equinor).

Forskningsspørsmål 1.1: Hvilke erfaringer har kommunene (Arendal, Stord, Skellefteå og Hammerfest) og omkringliggende kommuner i regionene gjort i sitt arbeid med å styrke tilbudssida i lokale arbeidsmarkeder?

Kartleggingen av erfaringene fra disse regionene vil fokusere på fire områder: I) Arbeid med å øke tilflytting – Hvilke tiltak har man satt i verk for å tiltrekke seg nye innbyggere og hvor vellykkede har de vært? II) Utvikling av lokale kompetansetilbud – Hvilke strategier har man benyttet for å få etablert lokale kompetansetilbud? III) Strategier for å mobilisere fra utenforskap til arbeid. I hvilken grad har man søkt å mobilisere de som (ufrivillig) står utenfor arbeidslivet? Hva skjer når slike initiativer er drevet av behov for arbeidskraft, mer enn vurderinger av utenforskap som uønsket? III) Hvordan har etterspørselen etter og tilbudet av andre typer arbeidskraft (f.eks helse og omsorg) blitt påvirket av de store industriprosjektene? Har kommunene greid å koordinere ulike behov og skape en balansert utvikling?

Oppgave 1.1: Kartlegge og intervju relevante aktører i kommuneorganisasjonen og aktører i regionen.

Oppgave 1.2: Analysere relevante dokumenter som kommunale, interkommunale og regionale planer, kompetanse- og rekrutteringsstrategier og samarbeidsavtaler, samt innlegg i lokale og regionale aviser for å kartlegge den offentlige debatten. Oppgave 1.3: Utarbeide notat som sammenstiller erfaringer og oppsummerer funn fra de andre regionene. Presentere notat for prosjektets styringsgruppe og videre bruke det i søkerkonferanse.

ARBEIDSPAKKE 2: Relevansen for Indre Helgeland

Hensikten med AP2 er å diskutere og oversette erfaringene fra andre regioner som har opplevd rask vekst i etterspørsel til Indre Helgeland og Rana for å utvikle prinsipper for 'beste praksis' og regionalt samarbeid mellom ulike aktører. **Forskningsspørsmål 2.1: Hvilke av erfaringene fra AP1 er relevante for Rana og Indre Helgeland?**

Erfaringene fra de andre regionene analyseres i dialog mellom forskerne, Rana kommune og Indre Helgeland regionråd. Det arrangeres en søkekonferanse på Mo hvor målet er å samle eksperter og relevante aktører, deriblant representanter fra kommunene i Indre Helgeland regionråd for å etablere prinsipper for en 'beste praksis' når det kommer til kommuners rolle på tilbudssiden i arbeidsmarkedet. For at søkekonferansen skal fungere etter hensikten er det avgjørende at

utfordringene er artikulert av de deltagende kommunene. Oppgave 2.1: Utarbeide program for søkekonferanse i samarbeid med Rana kommune og representant for Indre Helgeland Regionråd. Oppgave 2.2: Gjennomføre søkekonferanse basert på funn fra AP1 og oppsummere diskusjonene fra søkekonferansen i et notat.

Oppgave 2.3: Gjennomføre intervjuer med representanter fra alle kommuner i Indre Helgeland regionråd.

ARBEIDSPAKKE 3

Hensikten med AP3 er å utvikle en modell for beste praksis for kommuners arbeid med tilbudssiden i arbeidsmarkeder ved store industriprosjekter, og forskningsspørsmål som vil gjøre det mulig å følgeforske implementeringen av en slik modell på Indre Helgeland.

Forskningsspørsmål 3.1: Hvordan kan mindre og mellomstore kommuner best jobbe for å møte etterspørsel etter arbeidskraft, og hvordan kan ressursene i regionen mobiliseres?

Med bakgrunn i søkekonferansen utvikles det en modell for hvordan kommuner kan styrke tilbudssiden ved store industrietableringer og hvordan regionalt samarbeid kan understøtte dette arbeidet. Videre utvikles det forskningsspørsmål og problemstillinger til en søknad om hovedprosjekt (innovasjon i offentlig sektor). Målet er å følgeforske implementeringen av modellen i regionen, for å kunne levere forskningsbasert støtte til implementeringen og utviklingen av et regionalt innovasjonssystem. Det er et sekundært mål å systematisere erfaringene fra Rana og Indre Helgeland med tanke på kunnskapsoverføring til andre steder i lignende situasjoner.

Oppgave 3.1: Utvikle forskningsspørsmål og tentativ modell for kommuners arbeid med å styrke tilbudssida i lokale arbeidsmarkeder, med sikte på å følgeforske implementeringen av en slik modell i et hovedprosjekt.

Oppgave 3.2: Kartlegge mulige samarbeidspartnere til søknad om hovedprosjekt.

Arbeidspakke 4: Prosjektstyring og formidling

Hensikten med AP4 er å koordinere fremdriften, sikre forankring gjennom løpende dialog med regionrådet og kommunene, samt formidle resultater fra forprosjektet.

Oppgave 4.1: Etablere styringsgruppe (medlemmer fra NF, RU og IHR) og arrangere tre oppfølgingsmøter med styringsgruppa.

Oppgave 4.2: Tilgjengeliggjøre forprosjektets funn i en rapport og presentere funnene for IHR og RU.

Oppgave 4.3: Bidra til den offentlige debatten gjennom kronikk i regionale medier (AN/Rana Blad) og podkast (NF-podden)

Innovasjonspotensial

Innovasjonspotensialet ligger i å utvikle overførbar kunnskap om kommuner og regioners rolle på tilbudssiden i arbeidsmarkedet ved store industrietableringer. I nyere innovasjonsteori pekes det på offentlig sektors rolle i å koordinere og målrette industriell utvikling (se for eksempel Mazzucato XXXX eller XXXX). Denne forskningen fokuserer imidlertid på staten. De store industrietableringene som følger med det grønne skiftet i Norge skjer i regioner, derfor trengs det modeller og kunnskap som kan styrke kommuner og regioner sin verktøykasse i dette arbeidet.

Forskningsetikk

Prosjektet vil meldes til NSD – Norsk senter for forskningsdata AS- for vurdering om behandlingen av personopplysninger i prosjektet er i samsvar med personvernregelverket. Prosjektet vil følge forskningsetiske retningslinjer fra Nordlandsforskningens egne retningslinjer for GDPR.

3. Prosjektorganisering

Forprosjektet vil gjennomføres som et samarbeid mellom Indre Helgeland regionråd, Rana utvikling, Nordlandsforskning og Nord universitet. Rana utvikling er Rana kommune sin næringsetat og visjonen er å være regionens fremste ressurs for næringsutvikling. Dette innebærer å legge til rette for ny næringsvirksomhet og forbedre rammevilkår. Rana utvikling står sentralt i arbeidet med koordinering av arbeidet opp mot Freyr etableringen. Nordlandsforskning har en omfattende portefølje innen forskning på næringsutvikling og kommunal styring. Spesielt relevant for denne søknaden er arbeidet med rapporten *Forslag til smart spesialisering for Nordland* (2013) og den senere evalueringen av Nordland fylkeskommune sin innovasjonsstrategi (2020). Nord universitet har likeledes lang erfaring med å forske på kommunal styring, og det pågående prosjektet *Trust State*, om tillitsbasert styring i norske kommuner, er spesielt relevant her. For å sikre forankringen hos de ulike aktørene vil det opprettes en styringsgruppe for prosjektet med X FRA INDRE HELGELAND REGIONRÅD, Ole Kolstad fra Rana utvikling og Stian Bragtvedt fra **Nordlandsforskning på vegne av FoU partnerne**.

Deltakere i forprosjektet:

Ole Kolstad (adm. direktør Rana utvikling) deltar i styringsgruppen for prosjektet og er overordnet prosjektleder.

Petter Svendsen (prosjektleder Rana utvikling) prosjektleder i Vekst Mobiliseringsprosjektet som skal støtte opp om Freyrs etablering og legge til rette for at Rana kommune får flest mulig positive ringvirkninger av etableringen.

Stian Bragtvedt (seniorforsker Nordlandsforskning) leder arbeidet fra Nordlandsforskning sin side og har doktorgrad i sosiologi med fokus på innovasjon innenfor rammen av den norske samarbeidsmodellen i norsk industri.

Aase Kristine Lundberg (seniorforsker Nordlandsforskning) har forsket på grønn omstilling i offentlig sektor, lokal og regional planlegging, samt interkommunalt samarbeid.

En representant for IHR? Sekretær, eller kanskje direktør i Lurøy/Hattfjelldal/Nesna /Hemnes?

Johan Elvemo Ravn (professor Nord universitet/SINTEF) har omfattende erfaring med forskning på industri og omstilling i norsk arbeidsliv. I Ravns portefølje inngår prosjekter både rettet mot yrkesfaglig utdanning og industriell omstilling i forbindelse med det grønne skiftet.

Frode Bjørge (seniorforsker Nordlandsforskning) har forsket på blant annet lokal styring og utvikling, velferdspolitik og innovasjon i offentlig sektor, både i Norge og andre nordiske land.

Arbeidspakke	Kvartal 3 2023	Kvartal 4 2023	Ansvarlig	Kostnader og egeninnsats
AP1	x		Stian Bragtvedt	350 000, hvorav 50 000 kr egeninnsats Rana utvikling
AP2	x	x	Johan E. Ravn	170 000, hvorav 45 000 kr egeninnsats Rana utvikling
AP3		x	Aase K. Lundberg	100 000, hvorav 50 000 kr egeninnsats Rana utvikling
AP4	x	x	Ole Kolstad/Petter Svendsen	75 000, hvorav 50 000 kr egeninnsats Rana utvikling
Totalt				Totalsum: 695 000 kr Søknadssum: 500 000 kr (hvorav 50 000 til direkte kostnader)

4. Prosjektforankring

Fra Rana sin side er prosjektet forankret i Rana kommunes næringsplan og dennes mål om at utdanningstilbudene er i samsvar med næringslivets behov innen 2030. Planen slår videre fast at

samarbeidet mellom næringsliv, kommune og FOU institusjoner skal styrkes, og peker spesifikt på Nordlandsforskning som en relevant aktør å styrke samarbeidet med. Videre har Rana kommune, Nordland fylkeskommune, Nord universitet og Nordlandsforskning inngått en samarbeidsavtale med mål om å styrke Mo i Rana som kompetansesenter innen blant annet industri og grønn omstilling. I regionvekstavtalen mellom IHR og Nordland fylkeskommune trekkes tiltak for å styrke arbeidslivets tilgang til kompetent arbeidskraft fram som et prioritert satsingsområde, i tillegg til et utdanningstilbud tilpasset arbeidslivets behov. Prosjektet passer også godt i forhold til Nordland fylkeskommune sin planstrategi «Et bærekraftig Nordland» som har tittelen «Grønn omstilling og samarbeid». En viktig strategi her er å utvikle, fornye og innovere på næringsområder hvor regionen har fortrinn. Mål 6 i planen er å jobbe for «kompetansesarbeidsplasser og høyere utdannings- og forskningsmiljø som er sterke utviklingsaktører». Prosjektets aktiviteter vil støtte opp om dette.

5. Effekter og realisering

De viktigste effektene av forprosjektet vil være en systematisering av erfaringene fra andre industrikommuner med tanke på relevans for Indre Helgeland, og dialogen mellom FoU leverandører og lokale aktører om hvordan disse erfaringene kan nyttiggjøres i Indre Helgeland. Forprosjektet vil også utvikle forskningsspørsmål og kunnskapsbehov som legger grunnlag for følgeforskning i et hovedprosjekt. Dette vil kunne føre til betydelige gevinster for prosjektansvarlig i form av kunnskap om overgangen fra nærings- til samfunnsutvikling, i tillegg til konkretisering av utfordringer knyttet til tilbudssiden i regionale arbeidsmarkeder. Samarbeid og erfaringsutveksling med Arendal, Skellefteå, Hammerfest og Stord vil føre til læringseffekter og potensielt samarbeid på tvers. En modell for beste praksis for kommuners arbeid for å styrke tilbudssiden i arbeidsmarkedet ved store industrietableringer vil kunne styrke arbeidet med det grønne skiftet i Nordland spesielt, og Norge generelt. Prosjektet vil indirekte bidra til FNs bærekraftsmål gjennom å frembringe ny kunnskap om samarbeid og offentlig styring i store industrietableringer som hører med til det grønne skiftet. Spesielt relevant her er SDG 8.2: "Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk fremgang og innovasjon, blant annet med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer."

Formidling av resultatene

Den største formidlingskomponenten vil være søkekonferansen med relevante deltakere i arbeidspakke to. Det er en målsetting for prosjektet å bidra til den regionale diskusjonen om det grønne skiftet og arbeidsmarkedet.

Videreføring som FoU-prosjekt

Det er sannsynlig at kvalifiseringsprosjektet videreføres som hovedprosjekt. Prosjektet er godt forankret hos partnerne, og kunnskapen og problemstillingene som utvikles i forprosjektet skal danne grunnlag for en søknad om samarbeidsprosjekt, enten til RFF eller Forskningsrådet.

Referanser

kommer